

Biserica Sf. Împărați Constantin și Elena din satul Păișani, comuna Stoina- valoros monument de artă bisericească de secol XIX

Claudiu Stancu

Biserica parohială cu hramul *Sfinții Constantin și Elena* aflată pe *Lista monumentelor istorice din județul Gorj* sub codul *GJ II-m-B.09341*, se remarcă prin vechime (datată 1810), prin frumusețea frescelor interioare și exterioare ale pridvorului și prin pisania cu caractere chirilice situată deasupra intrării în biserică. Ea este situată în vatra satului Păișani din comuna Stoina. Satul Păișani își află existența în cele mai vechi timpuri, atestat documentar pe la 1640 ca *Puisan, Peschan (1772-Schwantz), Poischani (1778-von Bauer), Boyschany (1790-harta Specht)*.¹ Actuala biserică a fost precedată, probabil, de existența unor bisericiuțe de lemn (schituri), așa cum întâlnim menționată în tradiția locală un asemenea locaș de rugăciune în vatra vechiului sat printr-un toponimic local *Schitoaia- la Schiti*.² De asemenea, generalul austriac von Bauer, în călătoriile sale prin Oltenia aflată sub stăpânire austriacă, (1778) amintește satul *Poischani (Păișani)* ca fiind înconjurat de vii și păduri și având o biserică : ”*village avec un eglise ,des vignes, du bois*”.³

Arhitectura și pictura

Biserica este construită din cărămidă roșie de sobă subțire, în stil bizantin, cu temelie îngropată de cărămidă și ciment, având formă de cruce grecească și interiorul împărțit în: pronaos, naos, altar, cu două turle și opt ferestre. Planul bisericii este triconc cu abside laterale în dreptul naosului, în fața pronaosului aflându-se pridvorul deschis. Pronaosul este despărțit de naos prin patru coloane din cărămidă masivă, altarul despărțit de restul bisericii printr-o catapeteasmă de zid. Altarul este decroșat septagonal iar interiorul de formă semicirculară. Deasupra naosului se află așezată pe o bază pătrată, turla, de formă octogonală. O altă turlă cu opt ferestre se ridică deasupra pronaosului. Pridvorul este sprijinit spre vest pe patru stâlpi groși din cărămidă, legați în partea superioară prin arce trilobate. Pictura este în frescă în stil bizantin. În altar, pe axul bolții este reprezentată scena *Dumnezeu cel Vechi de Zile*, iar în concă este zugrăvită *Maica Domnului Platytera*. În registrul inferior se află *Sfinții Ierarhi Atanasie, Chiril, Ioan Zlataost, Vasile cel Mare, Grigorie Bogoslov, Nicolae, Spiridon și Sf. Grigorie Decapolitul ocrotitorul Olteniei*. Pe perețelele vestic sunt zugrăvite chipurile

¹ *Dicționarul toponimic al României. Oltenia*, coord. Gheorghe Bolocan, vol. V, O-R, 2004, p. 101

² *Ibidem*

³ von Bauer, *Memoire historique et géographique sur Valachie*, Frankfurt-Leipzig, 1778

Sfinților *Arhidiaconi Roman și Ștefan* iar deasupra scena *Jertfa lui Avraam*⁴. În altar, la proscomidiar, se află două pomelnice pictate: unul în partea stângă, care amintește de preotul zugrav Ionașko și familia sa: *Pomelniku zugravu Ionașko iereu, Ioana iereța, Gavril, Gheorghe, Ana, Stan(a), Gheorghîța, Dumitria [...]*; altul în partea dreaptă al zugravului ce a participat probabil la pictarea bisericii și anul pictării acesteia – mai 1816: *“Ioan zugra(fu), (Dumi)trana, Badea, [...] ka, Dum(itru), [...] Marin, Io(n), Ștefan..Mai 1816. În partea de jos a catapeteasmei, sub icoanele împărătești, se găsește stema Țării Românești .*

Pe catapeteasmă se află patru icoane mari pictate pe lemn, *icoanele împărătești*, icoana hramului și o alta având chipurile Sf Ierarh Nicolae și a Sf Ioan Botezătorul ce datează de la începutul secolului al XIX-lea. De asemenea, în pronaos se află alte trei icoane pictate pe lemn dateate 1857, *Hristos binecuvântând, Maica Domnului cu Pruncul în brațe și Sf Împărați Constantin și Elena*. Pe peretele pronaosului se află zugrăvit registrul portretelor ctitorilor acestei biserici, în culori vii, mărturie veșnică a portului și obiceiurilor precum și a funcțiilor administrative deținute în acele vremuri. Pe peretele sudic se află zugrăvite portretele votive ale lui Jipan Ioan Biv vel Pitar și al soției Panița Elenka Pitărăsa. Pe peretele de intrare, în stânga, se află portretele lui *Jupan Pană Teodosiu și Panița Elenka, fiica*. În partea dreaptă portretele lui *Jupan Corniciă Brăiloi biv vel logofet și Panița Zmaranda Brailoika logofetesa*. Aceste fresce înfațișează chipurile celor două familii care au contribuit la ridicarea și împodobirea acestei biserici.

La exterior se mai păstrează fresca doar în pridvorul bisericii cu scene reprezentând pe *Iisus Hristos Emanoil, Raiul și Iadul, Judecata de Apoi*, asemănătoare prin culoare și expresivitate de cele zugrăvite în pridvorul mănăstirilor moldovenești. Materialul pentru biserică a fost realizat de meșteri aduși de boier din diverse zone ale Olteniei pe la 1795.

Pisania

Deasupra ușii de intrare, în pridvorul bisericii, se află încastrată pisania cu caractere chirilice, perfect păstrată până în zilele noastre, de formă pătrată, cioplită în piatră și cuprinzând următorul text: *”Această sfântă și dumnezăiască beserică care să prăznițăște cu hramul Sfinților Împărați întocmai cu Apostolii Constandin si Elena si părinte Grigorie Decapolitu și Sfântului Mucenic Cornilă zidită den temelie de dumnia lui Jupan Pană (I) Teodosiu și săvârșită de dumnia lui Jupan Ion Pavel Pitar fiul numitului împodobită dupe cum să vede împreună cu soția lui Elinca Pităreasa spre pomenirea neamului in zilele preainălțatului domnitor*

4 Pr. Ion Rizea, *Sfinții Împărați Constantin și Elena, ocrotitori de așezăminte sfinte în Oltenia, Craiova, 2013, p.69*

Grigorie Ghika voivod cu blagoslovenia preaosfinției sale episcopu Râmnicului kir Neofitu la vă leatu 810 mai 10". O transliterare mai puțin edificatoare a acestei pisanii a fost citată de pr. Dumitru Bălașa: „*biserica de zid cu hramul Sfinții Împărați începută de Pană Teodosiu si savârșită de dumnealui Pitaru Ene Pană la 1810, mai 21*".⁵ Din cuprinsul pisaniei, aflăm că biserica a fost târnosită având trei hramuri (Sfinții Împărați Constantin si Elena, Sf. Grigorie Decapolitul, Sf. Cornilie) în timpul preasfințitului episcop al Râmnicului Neofit (1824-1840) și sub domnia primului domnitor pamântean de dupa fanarioți Grigorie IV Ghica (1822-aprilie 1828), având ca ctitor pe Pitarul Pană Teodosiu, Pitarul Ioan Pavel cu fiul și soția sa, Elinca Pităreasa la 10 Mai 1810.

Ctitorii

Erau deosebit de înstăriți la vremea aceea, unul fiind negustor- *pitarul Ene Pană*, celălalt făcând parte din Divanul Craiovei-*logofătul Cornea Brăiloiu*. Un bogat negustor și mare boier craiovean a fost *pitarul Ene Pană* Este consemnat în diverse documente ale vremii și sub numele de Iene, Iane, Ene, Iene Pană Ciorăescu sau pitarul Ioan Ciorăreanu. În diverse catagrafii, se arată că a devenit boier de rangul al treilea-pitar, plecând din rândul moșnenilor de rând, cumpărând numeroase moșii și proprietăți scoase la mezat. Originea sa este încă necunoscută, considerându-se a fi un neguțator bucureștean în căutare de îmbogățire rapidă prin Oltenia, urmaș al unor boieri neguțatori scăpătați din Ianina-Grecia sosiți odată cu regimul fanariot sau urmașul unui megieș bogat din Căpreni-Gorj pe nume Pană paharnicul, trăitor prin anii 1600-1700. În cartierul Podbanița din Craiova avea o zalhana ridicată pe pământul cumpărat la 1 aprilie 1816 de la Elena Armășoia, soția răposatului armaș Tudoran⁶.

De asemenea, la 26 august 1818, pitarul Ene Pană cumpără de la Lucsandra Otetelișanu, un loc în Valea Vlăicii, lângă hanul paharnicului Nicolită Brăiloiu, pentru 500 de taleri, pe care îl va revinde apoi negustorilor craioveni Emanoil și Iancu Goga. Tot în 1818 este numit biv vel pitar, iar la 12 noiembrie 1823 cumpăra casele scoase la mezat ale lui Barbu Pleșoianu contra sumei de 13100 taleri. Ulterior , va cumpăra moșiile Padea, Drănic, Coșovenii de Sus, Ciorari și Dârvești. Avea, de asemenea și o boltă la marginea Craiovei așa cum amintește un document legat de arderea Craiovei de către turci la 1800, că „.....*din tot târgul Craiovei cruciș și de-acurmeziș, totul s-a făcut cenușă, numai zidurile stau negre și numai boltele cămărașului Iene au scăpat, fiind închise de arnăuți, la*

⁵ Pr Dumitru Bălașa, *Date privind localitățile din Oltenia și bisericile lor între anii 1823-1840*, în Mitropolia Olteniei, an XXVIII, 1976, NR 5-6, P. 420

⁶ *Meșteșugari și neguțători din trecutul Craiovei. Documente 1666-1865*, Direcția Arhivelor Statului, 1957, p. 9

metereze...⁷ Pe cheltuiala sa si a familiei, a ridicat biserica de la Ciorari și pe cea din satul Păișani, comuna Stoina. A ajutat, de asemenea, Mănăstirea Bucovăț, în Condica căreia găsim consemnat pomelnicul familiei sale : „... acest negustor Pană au dat taleri 700 de s-au făcut ceșmeaua mănăstirii, să se pomenescă în vecii....Pomelnicul dumnealui Iene Pană pitarul : Pană Iene, Theodosie iereu, Theodosie, Dumitru cu parinții lui, Ștefan, Elinka, Ioan cu fii, Dumitrache și Costandin...cu tot neamul lor...”

Ca personalitate se pare că era o fire dură , obișnuia să-și bată slugile , să le alunge fără a le mai plăti simbria, pe muncitorii ce au participat la zdirea bisericilor sale nu i-a plătit ci i-a alungat spunându-le că au făcut- o pentru iertarea sufletelor lor și îi va avea Dumnezeu în pază. Toate acestea precum și averea sa a stârnit ura și invidia unei slugi ce fusese alungată de acesta, pe nume Lazăr arnăutul, care împreună cu alții îl vor ucide la 4 aprilie 1833, tăindu-i gâtul, luându-i un cufăr plin cu galbeni, spunând la anchetă, că au fost plătiți de pităreasă să-l omoare pe soț, deoarece ea nu îi mai putea suporta geloziile și bătăile așa cum reiese din ancheta făcută de Divanul Criminalicesc al Craiovei⁸. Pe lângă proprietățile sale din Craiova, negustorul Ene Pană se orientează și spre cumpărarea unor terenuri agricole, moșii scoase la mezat, majoritatea cumpărate sau deținute cu ajutorul logofătului Corniță Brăiloiu și a soției sale Zmaranda Brăiloiuca, precum moșiile Padea, Drănicu, Dârvari, Coșovenii de Sus și Ciorarii de Sus. Se pare că în această perioadă în care a zidit bisericile de la Păișani și Ciorari era și arendașul moșiei Păișani, deținută de familia Brăiloiu și a părții de moșie Ciorarii de Sus între anii 1800-1833.

După moartea pitarului Iene Pană averea sa se va împărți între rudele sale, ce vor vinde rând pe rând toate avuturile sale, inclus moșiile detinute La 20 decembrie 1835, cumnatul pitarului logofătul Ene Dimitriu cumpără de la nepoatele pitarului ce vor pleca la Ianina în Grecia, Ecaterina, Elena și Susana, dreptul de moștenire plătind suma de 192 150 groși iar în 1836 se va judeca pentru moșiile Padea și Drănic cu urmașii lui Dumitrache Poenaru ce considerau că pitarul l-ar fi înșelat la bani în momentul cumpărării moșiilor. În 1838, Ene Dimitriu, cumnatul răposatului pitar vinde cele două moșii lui Mihalache Mihail și Constantin Braboveanu contra 6200 galbeni. De asemenea , conform *Catagrafiilor de la 1828 și 1831*, pe moșia Ciorarii de Sus a pitarului Iene Pană, viețuiau 72 de familii din care 39 birnici și alte orânduiești 24 familii, în 1837 este amintită ca fiind în proprietatea protopopului Constandin Căpreanu și a fiului acestuia postelnicul Ion Căpreanu din satul vecin Căpreni, fiind vândută de urmașii casei pitarului. Bolta pe care o avea pe lângă Biserica Sf. Ilie din Craiova, va rămâne după moartea sa pe seama bisericii scăzându-se embaticul , închiriată

⁷ Ibidem, p.12

⁸ Ilie Vulpe, *Mentalități în Oltenia Perioadei Regulamentare 1831-1847*, Craiova, 2006, p 148

pe zece ani vornicului Iordache Oteteleşeanu ctitorul bisericii, de la 1836 până în 1846, din 1846 rămânând în grija episcopului bisericii Savva Ioannovici.⁹

Logofătul Cornea sau Corniță Brăiloiu a fost logofăt și mare clucer și a făcut parte din Divanul de la Craiova. Moșia Păișani se pare că aparținea în secolul XVII de domeniile agricole ale boierului *Statie Socoteanu*, mai apoi trece în posesia *vistiernicului Costandin Geanoglu* și a lui *Constantin Obedeanu*, ce o stăpânește între 1722-1728 deoarece în *conscriptia Virmond* la 1728 se arată consemnat „*Paisani, di Constantino Obedanul*”¹⁰. În *Catagrafiile* din 1828, 1831, este consemnată ca fiind în proprietatea logofătului Corniță Brăiloiu și a soției sale *Zmaranda sau Smaragda Brăiloaica*. Boierul Corniță Brăiloiu era fiul clucerului *Ioan sau Ioniță Brăiloiu* amintit la 1795 ca fost mare sluger și epistat la casele domnești din Craiova, postelnic în 1758, mare sluger între 1776-1783 și stolnic la 1794.. Făcea parte din marea familie a boierilor Brăiloiu, ramura din Craiova. A avut ca frați : *Constantin Brăiloiu*, mare șetrar, clucer și hatman căsătorit cu *Elena Bengescu*, pe serdarul *Dumitrache* căsătorit cu *Maria Bibescu* și *Păuna* căsătorită cu *Gheorghe Coțofeanu*. S-a născut în jurul anului 1755, fiind căsătorit mai întâi cu *Maria Filișanu-Bărcănescu* cu care nu a avut copii, a doua oară cu *Smaranda sau Zmaranda* și au avut cinci copii : pe *Grigorie* mare sluger și stolnic, *Toma*, pe *Maria* sau *Maricuța* căsătorită în 1810 cu *Titu Bengescu, Bălașa* și pe *Păuna* sau *Păuța* căsătorită cu serdarul de neam grec *Costache Theoharis* în 1820. A avut numeroase funcții administrative, fiind comis în 1772, clucer de arie 1776, mare sluger 1787, între 1789-1794 face parte din Divanul Craiovei, iar între 1813-1814 este mare logofăt. Corniță Brăiloiu va muri în 1819 fiind îngropat în curtea bisericii Obedeanu din Craiova iar soția sa *Smaranda*, în anul 1838 fiind îngropată la mănăstirea Cernica din București. Pe lângă biserica de la Păișani a mai ridicat și bisericiile de la Negoiești-Dolj și Ciocănești-Olt, la 1814, ambele pe moșiile Brăiloiu¹¹.

În *Condica mănăstirii Bucovăț* se află consemnate două pomelnice ale logofătului Corniță :

- „*Pomealnicul Dumnealui Clucerului Cornea Brăiloiu (1794)* :

VII

MORȚII

Cornea

Iordache

⁹ I. Donat, D. Ciobotea, I. Pătroiu, *Catagrafia obștească a Țării Românești din 1831*, Craiova 2000, p 308-312

¹⁰ D. Ciobotea, A. Florescu, *Biserica Sf. Gheorghe Nou Craiova-ctitoria Stoenestilor*, Craiova, 2011, p.32

¹¹ *Ibidem*, p 48, 113, 122.

<i>Smaranda</i>	<i>Smaranda</i>
<i>Grigorie</i>	<i>Ioan</i>
<i>Ioan</i>	<i>Safta</i>
<i>Cornea</i>	<i>Costandin</i>
<i>Alexandru</i>	<i>Ilinca</i>
<i>Bălașa</i>	
<i>Marica</i>	
<i>Păuna</i>	

.....acest blagovodnic boer a dat taleri 10, ca să se pomenească veșnic...

- *Pomealnicul dumnealui vel logofet Corniță Brăiloiul (1813) :*

Zmaranda

Grigorie

Maria

Cornillie

Ioan

Bălașa

....au dat Sfintăi Mănăstiri taleri 200 la învelișul besearicii ca să se pomenească la Sfântul Jărtvelnic în vecii..”¹²

Se pare că moșia Păișani va trece în proprietatea logofătuluui Corniță prin „soția lui Constandin Obedeanu, Stanca fiica lui Dumitrașcu Brăiloiu, mare postelnic de Cerneți, consilier imperial și apoi monah sub numele Dositei și a Mariei Milescu-Pârâianu.” Între 1837-1840 este amintit ca proprietar *Costache Brăiloiu*, nepotul Zmarandei Brăiloiu, în 1840 *Costache Cornițoiu*, între 1843-12 I.Donat, *Despre Dionisie Ecclesiarhul și Mănăstirea Bucovăț*, în Arhivele Olteniei , XV, 1936, p 22-39

1853 serdarul *Gheorghe Hronidis* ce o arendează *clucerului Hristache Ionescu*. Preotul paroh Constantin Nicolaescu într-o încercare de monografie a parohiei Păișani din anul 1983 afirmă că „...moșia Păișani a aparținut la un moment dat episcopului Timotei al Râmnicului, ca metoh al mănăstirii Bistrița-Vâlcea, vândută apoi unui oarecare *Gherman* ce o va revinde familiei *Lahovari*, apoi *Șuțu* ce o va stăpâni din 1864, fiind arendată pe rând lui *Anghel Teodorescu*, *Sotir Iovanovici* sau *M. Economu...*”¹³ La 20 august 1897 este amintit ca proprietar *George Emanoil Lahovary (1854-1897)* proprietar căsătorit cu *Zoe Alexandrescu-Cafegibașa*, ce da bani pentru repararea acoperisului bisericii. *George Em. Lahovary* a fost fratele cunoscutului *Alexandru N. Lahovary*, cunoscut politician și ministru de externe român. G. Em. Lahovari si-a făcut toate studiile la Paris de unde s-a întors cu diploma de licențiat în drept. A început prin a intra în diplomație la 1879, apoi a trecut în 1881 șef al cabinetului Ministrului de externe. În 1885, cumpără dela Al. Ciurcu ziarul *l'Indépendance Roumaine* și duce o campanie violentă contra guvernului liberal. Deputat în Cameră de la 1888 până la 1891, *George. Em. Lahovary* a fost censor la Banca Națională până la 1895 când a demisionat. Decedea la vârsta de 43 de ani în duelul cu *Nicu Filipescu*. Ultimul proprietar al moșiei devine *prințul Gheorghe Alexandru Șuțu (Soutzou)* prin căsătoria sa cu văduva *Zoe* fostă *Lahovary*, amintit ca proprietar în 1907, va fi expropiat între 1919-1921 prin noua reforma agricolă pe motiv că era de origine străină. Moșia Păișani ce avea 427 ha și 57 ari va fi arendată *Obștei Păișani*, arenda fiind stabilita la 15 460 lei. În anii 1934-1935 în urma unei convenții între statul român și cel grec, i se va retroceda doamnei *Zoe Șuțu-Lahovary* 440 ha pădure, pe care îi va vinde ulterior.

Lucrări de renovare

. A suferit numeroase reparații (1875, 1882, 1893, 1911, 1938, 1976, 2002). În anul 1875, 15 august, s-a pardosit biserica cu blane și s-au făcut jeturi noi. În timpul păstoririi preotului *Ion Mihăescu (1880-1919)*, s-au făcut o serie de reparații bisericii. A fost acoperită cu șindrilă, o perioadă chiar cu coceni și papură (1850), în momentul de față acoperită cu tablă. În 1875 arendașul moșiei Păișani, *Anghel Teodorescu*, a acoperit-o cu tablă și a pardosit-o la interior cu cărămidă și blane. În anul 1882, ea a fost renovată, la 19 mai 1893 s-au terminat de mărit ferestrele, la 20 august 1897 a fost vopsită tabla acoperișului pentru prima oară pe cheltuiala proprietarului moșiei, *Gheorghe Emanoil Lahovary*, iar în 1908, 15 august, s-a terminat de vopsit a doua oară acoperișul pe cheltuiala arendașului *Sotir Iovanovici*. În 1899 s-a refăcut gardul și s-au plantat brazii și teii din curte. Este renovată din nou în 1911 de către același preot, când s-a făcut soclul de ciment, tinda a fost închisă între stâlpi și ferestrele au fost mărite. Din păcate,

¹³ vezi Pr Constantin Z. Nicolaescu, *Monografia parohiei Păișani*, în Arhivele bisericii Păișani p 10

prin aceste modificări s-a adus un rău bisericii, slăbindu-se tencuiala, mai ales la încadratura ferestrelor¹⁴.

În timpul primului război mondial a suferit numeroase stricăciuni din partea armatelor de ocupație ce au transformat-o în grajd de cai, arzând arhiva, cărțile de cult și mobilierul, iar clopotul a fost topit. În 1938 se fac din nou reparații în valoare de 70.000 lei, din care 48.221 lei donați de enoriași, dar o găsim afectată de cutremurul din 1940. Între 1941-1942, s-a renovat biserica după ce fusese afectată de cutremur prin strădania preotului Ioan Nicolăescu, când s-a făcut consolidarea prin legarea în fier, s-a refăcut acoperișul, apoi s-a spălat pictura interioară. Pictura interioară și exterioară a fost restaurată de către pictorul bucureștean Trășculescu Gheorghe, în anul 1975, prin străduința preotului Constantin Z. Nicolaescu, în timpul căruia s-a reparat din nou acoperișul, acoperindu-se cu șită, au fost mărite streășinile, ferestrele au fost micșorate și va biserica a fost electrificată. Astfel, biserica va fi resfințită la 9 mai 1976 de către mitropolitul Olteniei Teoctist Arăpașu viitorul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.¹⁵

Alte lucrări de înfrumusețare a acestui sfânt lăcaș au fost efectuate de actualul preot paroh Nicola Marin, fiind resfințit ultima oară în anul 2002 de către mitropolitul Olteniei, Î.P.S Teofan. La repararea bisericii au contribuit prin daniile lor și ceilalți proprietari ai moșiei Păișani precum Costachi Brailoiul, Costake Cornițoiu, arendașii Hristea Hronidis, Hristea Ionescu, Sotir Iovanovici, , Zoe Suțu-Lahovary, familia boierilor Șuțu. Biserica a fost împrăprietărită cu 17 pogoane de pământ în 1864, date spre folosința preoților acesteia. Dintre preoții slujitori ai acestei bisericii de-alungul timpului amintim : pe popa Ionașko zugravul, popa Dobre sin Ion, popa Mihai sin Costandin, diaconul Neagoe sin Dumitrache, popa Fota Dobre, popa Dumitru Dobre, diaconul Mihai sin Gâtej, Ion Mihăescu, Dimitrie Petrescu, Ioan Nicolăescu, Constantin Z. Nicolaescu, Nicola Marin¹⁶.

Biserica posedă obiectecte de patrimoniu precum : cărți de ritual în limba slavonă din 1742, 1800, 1810, 1841, icoane împărătești și două sfeșnice de alamă datate 1885 donate de Zoe Lahovary-Șutu, proprietar al moșiei Paișani. A fost cercetată și menționată de către marele istoric Nicolae Iorga și antropologul C.S Nicolaescu-Plopșor. Biserica Sfinții Împărați din satul Păișani, comuna Stoina este un valoros monument de artă religioasă de la început de secol XIX, ce se remarcă prin expresivitatea și frumusețea picturii în frescă interioară și exterioară, prin pisania sa dăltuită în piatră, dar și prin valoroasele sale cărți de cult și icoane pe lemn, ce au dăinuit peste veacuri.

¹⁴ *Ibidem* p.12-18

¹⁵ *Ibidem*, p 27,28

¹⁶ vezi *Anuar 1909*, București 1909, *Anuarul pe anii 1921-1925*, București, 1924 sau *Anuarul Mitropoliei Olteniei 1941-1942*, Craiova ,1943

